

Lumivaaran yhteismetsä ja Lumi-Säätiö

Lahjoitusmaa

Lumivaaran alueella elettiin 1700-luvun alusta vuoteen 1890 lahjoitusmaaaikaa. Pitäjän eri osat oli lahjoitettu venäläisille aatelisille. Talonpojat viljelivät maita suullisen vuokrasopimuksen mukaan. Verotusperusteita poikkeuksetta rikottiin ja talonpojille määrättiin mielivaltaisesti veroja. Talonpoikien harras toive oli saada tilat itselleen. Venäläiset omistajat olivat valmiit myymään alueet Suomen suuruutinasunnalle ja Senaatti katsoi, että lumivaaralaiset olivat kykeneviä maksamaan laaditut lunastusmaksut. Kauppakirja allekirjoitettiin vuonna 1877, hintaan 502 463, 22 markkaa. Tähän lahjoitusmaahan kuului koko Lumivaaran kunnan alue, käsittäen siihen aikaan 376 taloa ja 10 torppaa. Isonjaon toimituksen johdosta talonpojat saivat tilojensa omistuskirjat haltuunsa vasta 1890.

Lumivaaran yhteismetsä

Lunastushinnan helpottamiseksi lohkaistiin isossa jaossa toimitusmiesten kehotuksesta talonpoikien suostumuksella lahjoitusmaista Lumivaaran yhteismetsää käsittävä alue valtiolle kruununpuistoksi 6.5.1887, alue oli yhteensä 6 775, 49 tynnyrialaa eli 3 383,94 ha.

Talonpojat yrittivät saada alueita liitettäväksi tiloihinsa, mutta ne hylättiin. Lumivaaran jakokunnan kokouksessa 9.1.1909 kruunupuisto on päätetty anoa yhteismetsäksi käytettäväksi järkipäraseen metsänviljelyyn. Valtakirjat saatiin 1243 tilanomistajalta. Yhteismetsän perustamisajaksi on määritelty 5.5.1913, jolloin allekirjoitettiin kauppakirja, jolla yhteismetsä siirtyi lumivaaralaisten omistukseen.

Yhteismetsän tavoitteena omistajille ei ollut ainoastaan taloudellinen etu vaan, että sen kautta myös yhteiskunnallinen ja sivistyksellinen nousu ja edistyminen tapahtuisi oikeassa isänmaallisessa hengessä.

Vuoden suurtapaus Huutokauppa

Vuosittainen suurtapahuma oli puutavaroiden myynnit, mitkä tapahtuivat huutokaupalla syksyisin pääasiassa Viipurin Seurahuoneella. Ostajina olivat suurliikkeiden johtajat ja edustajat. Joukossa oli myös henkilöitä, jotka eivät niinkään ostaneet vaan seurasivat puutavaran hintakehitystä. Tavaroiden tavallisesti ollessa hyviä, nousivat hinnatkin yleensä yli kunkin ajan hintanormien.

Ennen huutokauppaa olivat sahapuut jo syksyllä leimattu eri leimikoiksi ja pinotavarat joko leimattu tai valmistettu valmiiksi tavaroiksi. Ne tarjottiin monessa erässä ja useammalla tavalla, joko pystymetsässä tai asemille toimitettuina esim. talven aikana.

Huutokaupassa oli yleensä mukana niin rahastonhoitaja, puheenjohtaja, kirjuri sekä muutama hoitokunnan jäsen. Näin saatiin hoitokunta päätösvaltaiseksi kauppoja tehdessä. Hyväksytyistä huudoista tehtiin kauppakirjat, jotka laadittiin heti tai seuraavana päivänä. Huutajan vakuudeksi oli huutokaupan alussa otettu sisään ns. huutoraha, jolla varmistettiin huutokaupan vakuus.

Rahojen jakaminen osakkaille

Yhteismetsän osakkaille jaettiin rahat toukokuussa ensi alkuun Härkösen isossa salissa ja myöhemmin Kumolan kunnan talolla ja Ihalassa. Tilaisuuteen varattiin useimmiten kolme päivää; kaksi päivää Kumolassa ja yksi Ihalassa. Jaot toimitettiin kylittäin ja talonnumeroittain. Osakkaita oli lähemmäs kahdeksansataa.

Kirjuri ilmoitti valmiiksi lasketusta jakokirjasta rahastun ja otti kuitituksen, minkä jälkeen rahastonhoitaja laski rahat käteen. Myöhemmin on otettu käyttöön lippujärjestelmä, jolloin kirjuri kuittausta vastaanottaessaan merkitsi summan lapulle. Monelle tuli useampia tiloja ja saattoi nostaa naapurinkin rahoja.

Monesti tuli myös monenlaisia vähennyksiä laskettavaksi, sillä oli mm. annettu ennakoita ja niille laskettuja korkoja, kotitarvepuuta oli annettu velaksi tai vuokrattu sammalsoleita. Myös metsärahojen lainojen lyhennyksiä, korkoja ja ulosotomiehen ulosmittauksia oli. Nämä kaikki laskettiin valmiiksi ennen kuin lippu tuli rahastonhoitajalle maksettavaksi.

Rahanjaon valmisteluksi oli aikamoinen tehtävä. Hoitokunnalle oli laadittava tarkat laskelmat käytettävissä olevista varoista, joiden mukaan hoitokunta määräsi manttaalin sadasosalle tulevan suorituksen. Tämän lisäksi oli tehtävä luettelot vähennettävistä eristä ja niistä huomautukset jakokirjaan.

Suurin jaettava summa myynti- ja jakorahaa oli yli kaksi miljoonaa markkaa. Rahat haettiin Lahdenpohjasta ensi alkuun poliisin kanssa, mutta myöhemmin rahastonhoitajan

mukana oli joku hoitokunnan jäsenistä.

Rahanjakopäivinä kerääntyi jakopaikalle myös muutakin toimintaa. Kunnan ja seurakunnan veronkantajat ja ulosotomiehet olivat paikalla, kauppiatkin olivat saapuneet saataviaan velkomaan, myös rihkama-kauppiat olivat tulleet kauppaamaan tavaroita. Siirtolaisuusajana jako suoritettiin postisiirtojen välityksellä.

Vuosikokous

Yleensä vuosikokoukset pidettiin Huhtervun koululla, jolloin salit olivat täynnä väkeä ja keskustelu kävi erittäin vilkkaana. Kokousväelle tarjottiin teetä rinkeleiden kanssa, mitkä oli haettu Laukkan leipomosta. Yleensä kokouksissa menivät hoitokunnan ehdotukset läpi, kunhan ne olivat oikealla tavalla esitetty.

”Jaakkiman Sanomat 12.8.1914 kirjoittaa perustavasta kokouksesta mm. seuraavasti: Lankakuntalaisia oli saapunut verrattain runsaasti kokoukseen ja käytettiin ahkerasti puheenvuoroja, vaikka valitettavasti oli sellaisiakin, jotka eivät malttaneet odottaa aina puheenvuoroaan, josta pyrki aiheutumaan rähinää. Kuten tahtoo olla tavallista paikakokouksissa, joissa on suurempi joukko yleisöä.”

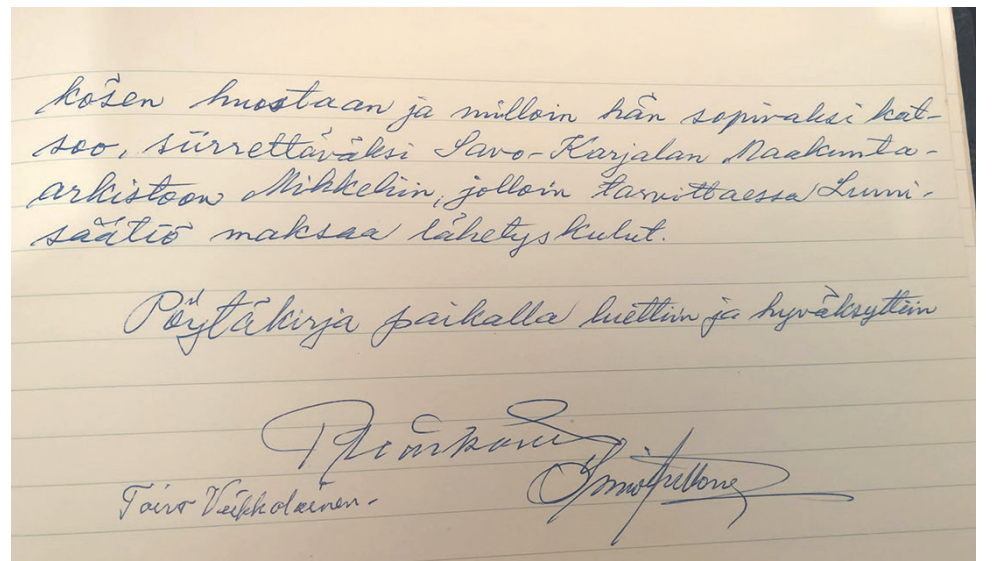
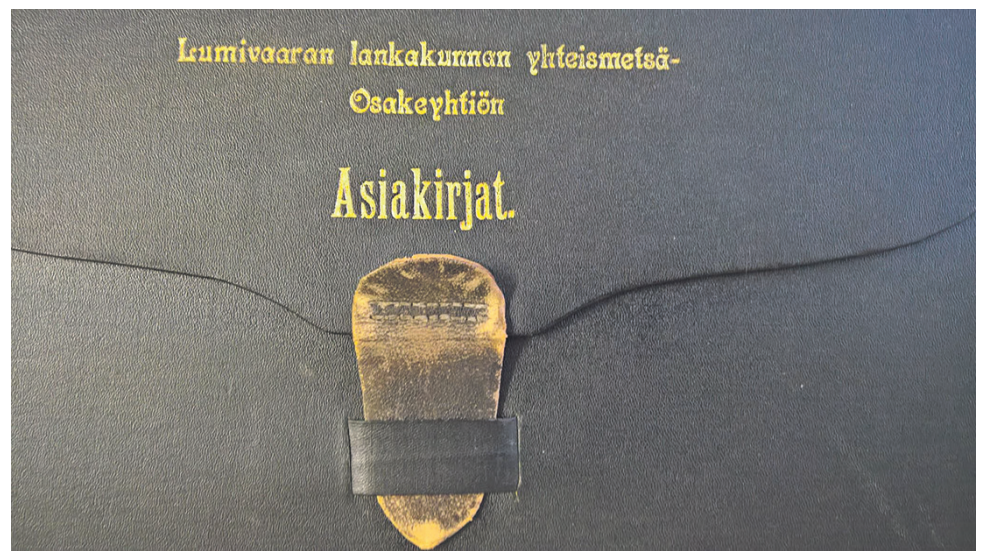
Lumivaaran Lankakunnan Yhteismetsä Oy

Yhteismetsällä toimi apuyhtiö nimeltään Lumivaaran Lankakunnan Yhteismetsä Oy. Yhtiö mm. hankki tiloja ja metsäpalstoja yhteismetsälle. Yhteismetsä rahoitti nämä kaupat korottamattomana lainana yhtiölle, joka puolestaan luovutti yhteismetsän käyttöön nämä maat ja metsät.

Väestönsiirtojen jälkeen yhtiö sai korvaukset näistä tiloista ja maksoi velkansa yhteismetsälle. Yhteismetsän toiminnan jälkeen yhteismetsän hoitokunta luovutti nostamattomia jakorahoja tälle yhtiölle hoidettavaksi. Asioita on hoidettu ja varoja kartutettu obligaatio- ja kalusto-kaupoilla sekä korkeakorkoisilla tileillä. Syyskuun 22 päivänä 1969 pidetyssä kokouksessa tehtiin yhtiön lopputilit, ja jäännösvarat luovutettiin Lumi-Säätiölle tietyin ehdoin.

Luovutus

Lumi-Säätiölle luovutettiin Yhteismetsän ja sen Metsärahojen sekä Osakeyhtiön jäännösvarat 22.9.1969 seuraavasti: rahaa luovutettiin 137,03 markkaa, Suomen Valtion vuoden 1965 obligaatio-

oita 400 markan arvosta ja Hausjärven Osuuskassan säästökirjalla 3433,51 markkaa eli yhteensä 3970,54 markkaa.

Ehdot luovutukselle

Varat tuli liittää entuudestaan Lumi-Säätiöllä olevaan Lumivaaran Yhteismetsän rahastoon, käytettäväksi säätiön sääntöjen mukaan. Säätiön tuli vastata mainitun rahaston puitteissa mahdollisesti ilmaantuvista Lumivaaran Yhteismetsän ja sen Metsärahojen ja Osakeyhtiön velvoitteista sekä huolehtia entisten Lumivaaran Yhteismetsän pitkäaikaisten hoitokunnan jäsenten ja toimitsijain merkkipäivien muistamisesta.

Menneisyys ja nykyisyys

Kuluva vuosi on Lumi-Säätiön toiminnassa 70. vuosi. Historia ja nykyisyys eivät ole aina kohdanneet sillä em. ehdot tulivat päivänvaloon vasta viime vuonna. Säätiö on kuitenkin toiminut siten, että ajan hengen mukaisesti on toimittu parhaimmalla mahdollisella tavalla. Lumivaaralaisten hyväksi on jaettu avustuksia ja varsinkin perinteen tallentamiseen on varoja yhä käytetty. Yhteisiä tilaisuuksia on järjestetty niin nykyisillä asuinsijoilla kuin Lumivaarassakin, esimerkiksi Lumivaarasta lähdön 60-vuotistilaisuus järjestettiin siellä ja Yhteismetsän tarjoamat kahvit nautittiin.

Lumi-Säätiön hallitus katsoo yhä, mihin ja miten voidaan Yhteismetsän varoja hyödyntää lumivaaralaisten hyväksi. Sillä edelleen jatkaa Lumi-Säätiö toimintaansa löytyneiden varojen vuoksi, joista ei ollut hallituksella tietoa. Kuten lankakunnan kokouksessa on aikoinaan kehoitettu ”yhteisten varojen järkipäraseen ja taitavaan käyttämiseen niin, että siitä koituisi siunausta heille itselleen ja heidän jälkeläisilleen vielä kaukaisissa sukupolvissakin”.

Raija Rapo s. Flinkman

Juuret Lumivaaran Tervajärvellä

Lähteet:
Lumivaaran Yhteismetsä
Muistojen mailla, Pekka Härkösen muistelmat
Lumi-Säätiö 1948 – 1998
Karjala-lehti; Lumivaara-liite